

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษารัชั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามลำดับเรื่อง คือ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1. ผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นหญิง อายุระหว่าง 41-50 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน 11 ปีขึ้นไป
2. ครูอาจารย์ ส่วนใหญ่เป็นหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน 11 ปีขึ้นไป
3. เมื่อพิจารณารวมทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ส่วนมากเป็นหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน 11 ปีขึ้นไป

ตอนที่2 สภาพการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษารัชั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ สภาพการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษารัชั้นพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อพิจารณาในภาพรวมโดยระบุสภาพการบริหารงานวิชาการมากที่สุดและรองลงมาในด้านดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนงานวิชาการ

มีการจัดระบบบริหารงานวิชาการ โดยมีการจัดทำแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงาน ทั้งเป็นแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานวิชาการร่วมกับงานอื่น และมีการจัดทำแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานวิชาการแยกเฉพาะ ในการดำเนินการวางแผนงานวิชาการมีการกำหนดแผนงาน โครงการไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน และมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบแผนงานโดยเฉพาะ

2.2 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

จัดให้มีเอกสารหลักสูตร หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) คู่มือครู และแบบเรียน มีการจัดให้บุคลากรทำความเข้าใจหลักสูตรโดยส่งครูเข้ารับการอบรม สัมมนา และให้ครูอาจารย์ศึกษาค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง มีการบริหารการใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนโดยมีการจัดทำโครงการทางวิชาการของโรงเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร และมีการจัดเตรียมเอกสารหลักสูตรไว้ให้ครูได้ศึกษา มีการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยการประเมินคุณภาพนักเรียน และประเมินการปฏิบัติงานวิชาการภายในหมวดวิชา

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

มีการจัดแผนการเรียนโดยพิจารณาจากหลักสูตรและมีการสำรวจความต้องการของนักเรียน การจัดตารางสอนโดยการทำตารางสอนรวมและแยกรายชั้น ตารางการใช้ห้องเรียนและมีการศึกษาลักษณะของแต่ละรายวิชาในหลักสูตร การจัดครูเข้าสอนโดยการจัดตามความสามารถ ประสบการณ์ และจัดตรงตามวิชาเอก/โท การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการจัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอน และจัดตามความต้องการความสนใจของนักเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนโดยมีกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด หรือผู้นำเพื่อประโยชน์และกิจกรรมการใช้ห้องสมุด การสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่ไม่ผ่านในรายวิชาต่างๆ และนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ

2.4 ด้านสื่อการสอนและงานห้องสมุด

สื่อการสอน มีการส่งเสริมการผลิตสื่อการสอนโดยการอบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน ส่งเสริมการใช้สื่อการสอนโดยจัดให้มีศูนย์บริการสื่อและจัดทำคู่มือการใช้สื่อการสอน ดำเนินการใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และมีการดูแลบำรุงรักษาและซ่อมแซมสื่อการสอน

งานห้องสมุด มีการจัดสถานที่ห้องสมุดโดยใช้ห้องหนึ่งของอาคารเรียนและมีอาคารห้องสมุดโดยเฉพาะ มีการดำเนินงานห้องสมุดโดยการจัดสรรงบประมาณในการจัดหาหนังสือ วารสาร เอกสาร และปรับปรุงห้องสมุดเพื่อให้มีสภาพที่เหมาะสม

2.5 ด้านการพัฒนาครูทางวิชาการ

พัฒนาครูทางวิชาการโดยการจัดประชุมครูอาจารย์ก่อนเปิดภาคเรียนในทุกปี การศึกษาและจัดฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ มีการจัดการนิเทศภายในโดยมีผู้ช่วยผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้นิเทศ

2.6 ด้านการวัดผล ประเมินผล และงานทะเบียนนักเรียน

ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนโดยกำหนดจุดประสงค์ของการวัดผลและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรและมีการกำหนดช่วงเวลาครูอาจารย์จะต้องประเมินผลได้แน่นอน มีการจัดทำข้อทดสอบแต่ละรายวิชาโดยครูอาจารย์ผู้สอนออกข้อสอบเองและใช้ข้อสอบของกลุ่มโรงเรียน

งานทะเบียนนักเรียนมีการแต่งตั้งกรรมการรับผิดชอบโดยเฉพาะ และประชุมชี้แจงให้ครูอาจารย์ทราบแนวปฏิบัติงานทะเบียนนักเรียน

2.7 ด้านการประเมินผลงานวิชาการ

มีการประเมินผลงานวิชาการ โดยการกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติงานให้เป็นลายลักษณ์อักษรและมีการติดตามและประเมินผลงานวิชาการเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข โดยมีผู้ช่วยผู้บริหารและครูอาจารย์ เป็นผู้รับผิดชอบการประเมินผลงานวิชาการ และมีการประเมินผลงานวิชาการโดยการเขียนรายงานการประเมินผลและการสังเกต

ตอนที่3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ ปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อพิจารณาในภาพรวมโดยระบุปัญหาการบริหารงานวิชาการมากที่สุดและรองลงมาในงานแต่ละด้านดังนี้

3.1 ปัญหาด้านการวางแผนงานวิชาการ

การวางแผนงานวิชาการ พบว่ามีปัญหา คือแนวปฏิบัติในการวางแผนงานวิชาการไม่ชัดเจนและขาดการปฏิบัติงานตามแผนงานวิชาการ มีปัญหาการปฏิบัติตามแผนงานวิชาการคือขาดงบประมาณสนับสนุนและแผนงาน/โครงการไม่สอดคล้องกับสภาพและปัญหาของโรงเรียน

3.2 ปัญหาด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้พบว่ามีปัญหาคือขาดบุคลากรในการปฏิบัติงานวิชาการที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและขาดงบประมาณในการจัดหาเอกสารหลักสูตร

3.3 ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดแผนการเรียนพบว่ามีปัญหาคือขาดข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาและอาชีพอื่นๆเพื่อประกอบการพิจารณาจัดแผนการเรียนให้สอดคล้องกับการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ และไม่ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลและจัดทำแผนการเรียน ด้านการจัดตารางสอนพบว่าปัญหาคือครูอาจารย์บางท่านต้องหลายวิชาหลายระดับ และห้องเรียนและห้องปฏิบัติการมีจำนวนจำกัด ด้านการจัดครูเข้าสอนพบว่าปัญหาคือไม่สามารถจัดครูเข้าสอนได้ตรงตามวุฒิและประสบการณ์ และไม่สามารถเฉลี่ยคาบสอนให้ครูได้ใกล้เคียงกัน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่าปัญหาคือขาดงบประมาณในการส่งเสริมการจัดกิจกรรม และครูอาจารย์ขาดความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับหน้าที่และความรับผิดชอบ ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนพบว่าปัญหาคือโรงเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรมให้หลากหลายทั้งกิจกรรมตามระเบียบฯและกิจกรรมอิสระ และขาดการกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการร่วมกิจกรรม ด้านการสอนซ่อมเสริมพบว่าปัญหาคือขาดเทคนิควิธีสอนและสื่อการสอนที่ทันสมัย และตารางในการจัดสอนซ่อมเสริมไม่เหมาะสม

3.4 ปัญหาด้านสื่อการสอนและงานห้องสมุด

สื่อการสอนพบว่าปัญหาคือไม่สามารถจัดบริการสื่อการสอนได้ครบทุกวิชาและขาดแหล่งวิทยากรในการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนและโรงเรียนไม่มีการจัดระบบการเก็บรักษาสื่อการสอนให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยและสะดวกต่อการใช้งาน

งานห้องสมุด พบว่ามีปัญหาคือขาดงบประมาณในการจัดหาหนังสือ เอกสารวารสาร ห้องสมุดโรงเรียนมีสภาพไม่เหมาะต่อการศึกษาค้นคว้า

3.5 ปัญหาด้านการพัฒนาครูทางวิชาการ

การพัฒนาครูทางวิชาการ พบว่ามีปัญหาคือเอกสารทางวิชาการที่ให้บริการแก่ครูอาจารย์ไม่เพียงพอและขาดการส่งเสริมให้ครูค้นคว้าวิจัยและผลิตเอกสารทางวิชาการ

3.6 ด้านการวัดผล ประเมินผล และงานทะเบียนนักเรียน

การวัดผล ประเมินผล การเรียน พบว่ามีปัญหาคือ ครูอาจารย์ขาดความรู้ เทคนิค วิธีการสร้าง วิเคราะห์ และปรับปรุง แก้ไขจัดทำหรือสอบมาตรฐาน และครูอาจารย์ขาดความเอาใจใส่ในการประเมินผล การเรียนตามหลักสูตร

งานทะเบียนนักเรียน พบว่ามีปัญหาคือขาดบุคลากรรับผิดชอบโดยตรงและขาดการประชาสัมพันธ์กับชุมชน

3.7 ปัญหาด้านการประเมินผลงานวิชาการ

การประเมินผลงานวิชาการ พบว่ามีปัญหาคือไม่สามารถวิเคราะห์ผลการประเมินผลงานวิชาการและนำมาผลมาปรับปรุงงานได้ และแนวทางในการประเมินผลงานวิชาการไม่ชัดเจน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษารัชั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในงานวิชาการ 7 ด้าน มีประเด็นอภิปรายดังนี้

1. ด้านการวางแผนงานวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีการดำเนินการวางแผนงานวิชาการโดยกำหนดเป็นแผนงาน โครงการไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน และมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบแผนงานโดยเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ (2537: 24) กล่าวว่า การวางแผนในโรงเรียนโดยหลักการใหญ่จะมีศูนย์กลางของการวางแผนอยู่ที่แผนงานวิชาการเพราะเป็นแผนงานหลักของโรงเรียนซึ่งมีการกำหนดแผนงาน โครงการ ไว้เพื่อนำไปสู่แผนปฏิบัติการของโรงเรียน ในการวางแผนงานวิชาการที่ดี ถูกต้อง สมบูรณ์นั้น จะเป็นเครื่องชี้้นำให้การดำเนินงานมีทิศทางส่งผลถึงความสำเร็จของงานซึ่งต้องมีการแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ เสรี สาขาโรจน์ (2513: 116) ที่กล่าวว่า การวางแผนงานวิชาการในโรงเรียน

เป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งที่ผู้บริหารควรแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการไว้โดยเฉพาะ ประกอบด้วย บุคคลระดับผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างาน ทั้งนี้เพราะ บุคคลดังกล่าว เป็นทั้งเจ้าของโครงการและผู้รับผิดชอบดูแลติดตามประเมินงานอยู่แล้วในตัว การวางแผน งานวิชาการที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพบรรลุผลตามเป้าหมายได้นั้นบุคลากรทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการล่วงหน้าร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับทวงรัตน์ วิเวกานนท์ (2526: 8) ที่กล่าวว่า ในการปฏิบัติงานด้านวิชาการนั้น ผู้บริหารจะต้องวางแผนร่วมกับ บุคลากรทุกคน และใช้วิธีการกระจายอำนาจ ความรับผิดชอบ สนับสนุนให้ทุกคนทำงานโดย เต็มกำลังความสามารถ การวางแผนที่ดีจะช่วยให้การปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นไปด้วย ความเรียบร้อย ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพได้ผลตามเป้าหมายยิ่งขึ้น

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประสบปัญหา เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผนงาน วิชาการ อันเนื่องมาจากขาดการสนับสนุนทางด้านงบประมาณที่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัย ของกาญจนา โพธิ์วิชยานนท์ (2537: 126) ที่พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงาน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร คืองบประมาณนั้นมีการจัดสรรมาใช้จ่ายตามโครงการล่าช้า ไม่ทันใช้ก่อนเปิดเทอม และ งบประมาณมีไม่เพียงพอทำให้โรงเรียนขาดความคล่องตัวและเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน

2. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียน จัดให้มีเอกสารหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) คู่มือครู และแบบเรียน มีการจัดให้บุคลากร ทำความเข้าใจหลักสูตรโดยส่งครูเข้ารับการอบรม สัมมนา และมีการจัดเตรียมเอกสาร หลักสูตรไว้ให้ครูได้ศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานการศึกษา (2538: 11-17) ซึ่งสรุปไว้ว่า การดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับสำนักงานศึกษา ด้านเอกสาร หลักสูตร มีการจัดทำและจัดหาเอกสารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับ ปรับปรุง 2533) เอกสารประกอบ หนังสือแบบเรียน คู่มือครู ให้ทางโรงเรียนเพื่อสนับสนุน การจัดการเรียนการสอน มีการจัดให้บุคลากรทำความเข้าใจหลักสูตร สำหรับผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน โดยจัดประชุมอบรม สัมมนา ในเรื่องของนโยบาย ขยายโอกาสทางการศึกษาของกรุงเทพมหานครและหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ส่วนครูผู้สอนจัดประชุม อบรม ในเรื่องหลักสูตรมัธยมศึกษา

ตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) และมีการแบ่งตามรายวิชาที่รับผิดชอบโดยมีการจัดเตรียมเอกสารหลักสูตรไว้ให้ครูได้ศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประสบบัญญา ชาติบุคลากรในการปฏิบัติงานวิชาการที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กาญจนา โพธิ์วิชยานนท์ (2537: 124) ที่พบว่า ปัญหาที่พบในระดับโรงเรียนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ บุคลากรขาดทักษะความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมของครูนักเรียนมีไม่เพียงพอ

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดแผนการเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนจัดแผนการเรียนโดยพิจารณาจากหลักสูตร และมีการสำรวจความต้องการของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ กิติมา ปริดีดีตลก (2532: 62) กล่าวว่า การจัดแผนการเรียนต้องคำนึงถึงเนื้อหาสาระที่ประกอบอยู่ในหลักสูตร และจะต้องคำนึงถึงผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจ ในการจัดแผนการเรียนที่ตรงกับความต้องการ ความถนัดของนักเรียนนั้นเป็นแนวทางตรงกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ที่มุ่งให้นักเรียนค้นพบความสามารถ ซึ่งตรงกับความต้องการและความถนัดเพื่อเป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพและศึกษาต่อ ฉะนั้นจะเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรประสบความสำเร็จได้

จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดแผนการเรียน โรงเรียนประสบบัญญา การขาดข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาและอาชีพอื่นๆ เพื่อประกอบการพิจารณาจัดแผนการเรียนให้สอดคล้องกับการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ เรื่อง เจริญชัย (2525: 323-324) ที่กล่าวว่า การจัดแผนการเรียนนั้นโรงเรียนควรมีข้อมูลของสถาบันการศึกษาที่นักเรียนจะไปศึกษาต่อบางสถาบันได้วางหลักเกณฑ์ไว้โดยเฉพาะว่านักเรียนจะมีสิทธิ์สอบเข้าหรือเข้าไปเรียนได้นั้นต้องผ่านการเรียนในรายวิชาต่างๆก่อน

การสอนซ่อมเสริม จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนจัดสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่ไม่ผ่านในรายวิชาต่างๆ และนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้อันตรายวิชาต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2535: 19) ซึ่งสรุปไว้ว่า การดำเนินการจัด

ตอนซ่อมเสริมประกอบด้วย เมื่อมีการประเมินผลระหว่างเรียนถ้าพบว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถไม่ผ่านเกณฑ์ของจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ควรจะได้จัดการซ่อมเสริมให้ และภายหลัง การตัดสินผลการเรียน ถ้าผู้เรียนได้ระดับผลการเรียน "0" ก่อนจะให้ผู้เรียนสอบแก้ตัวต้อง จัดการตอนซ่อมเสริมก่อน ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ถือว่าการตอนซ่อมเสริมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน

4. ด้านสื่อการสอนและงานห้องสมุด

ด้านสื่อการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรเข้า รับการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียน การสอนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ซึ่งสอดคล้องผลงานของกาญจนา โพธิวิชยานนท์ พบว่า การปฏิบัติงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีการส่งเสริมบุคลากรในงานสื่อการสอนโดยจัดให้บุคลากรได้ รับการฝึกอบรม ให้ความรู้ ความสามารถในสื่อการสอน และสอดคล้องกับกรมสามัญ ศึกษา (2519: 200) ได้ชี้แนะถึงหลักการใช้สื่อการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด พอสรุปได้ว่า ควรเลือกใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับวิชาที่สอน วุฒิภาวะ ความรู้และสมรรถภาพของผู้ เรียน ก่อนนำไปใช้ควรได้มีการทดลองเตรียมความพร้อมเสมอ และหลังจากใช้สอนแล้วต้อง สรุป อธิบายให้เข้าใจอีกครั้งหนึ่งจึงจะเป็นการใช้สื่อที่คุ้มค่า

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประสบปัญหา ไม่สามารถจัดบริการสื่อการสอน อุปกรณ์การสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกาญจนา โพธิวิชยานนท์ (2537: ๖) พบว่า ปัญหาของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน คือวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เหมาะสมกับวิชาชีพที่เปิดสอน

งานห้องสมุด จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนจัดห้องสมุดโดยใช้ห้องหนึ่ง ของอาคารเรียน มีการจัดสรรงบประมาณในการจัดหาหนังสือ วารสาร เอกสาร และ ปรับปรุงห้องสมุดเพื่อให้มีสภาพที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรศิริ ถนอมกุล (2537: 117) พบว่า มีการจัดห้องสมุด โดยใช้ห้องหนึ่งของอาคารเรียน ห้องสมุดนับว่าเป็น แหล่งข้อมูลทางวิชาการที่สำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าของครูอาจารย์ และนักเรียนในโรงเรียน และสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 238-239) กล่าวถึง หลักการจัดห้องสมุด

ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือ ครูภัณฑ์ต่างๆ และสถานที่ที่เหมาะสมแก่การอ่านหนังสือ

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประสบปัญหา ขาดงบประมาณในการจัดหาหนังสือ วารสาร เอกสาร ประจำห้องสมุด สำหรับค้นคว้าหาความรู้ของครูและนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประสาร ภูติ (2535: ๖) พบว่า ปัญหาการจัดงานห้องสมุดคือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือ และวารสารใหม่ๆ

5. ด้านการพัฒนาครูทางวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนจัดประชุมครูอาจารย์ก่อนเปิดภาคเรียน ในทุกปีการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ พันธ์ หันนาคินทร์ (2513: 72-79) ที่กล่าวว่า การประชุมปรึกษานานก่อนเปิดภาคเรียน เป็นกิจกรรมการพัฒนาครูประจำการที่จัดเป็นหมู่คณะ และพบว่าส่วนใหญ่โรงเรียนจัดให้มีการนิเทศภายใน โดยมีผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา เป็นผู้นิเทศ นอกจากนี้พบว่า มีผู้บริหารเป็นผู้นิเทศ การนิเทศภายในเป็นงานที่สำคัญและจำเป็นต้องจัดให้มีขึ้นในโรงเรียน เพราะเป็นการส่งเสริมการทำงานในหน้าที่ของครูได้ดีขึ้นอันส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน ดังที่ อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคารวัฒน์ (2528: 179) กล่าวว่า การนิเทศภายในเป็นการจัดให้ครูผู้งานและขอบเขตความรับผิดชอบและรู้ทิศทางการทำงานในหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย เสริมความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถ หรือทักษะในการใช้หลักสูตรให้ถูกต้องสอดคล้องกับระดับของงานที่รับผิดชอบอยู่ ช่วยสนับสนุน ส่งเสริม กระตุ้น ประสานงาน ให้ครูพัฒนาการเรียน การสอน ส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพให้รอบรู้ ทันโลกทันวิชาการ รู้จักแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง ช่วยเสริมการบำรุงขวัญและกำลังใจ ให้เกิดความรู้สึกมั่นคงในการทำงานเพื่อโรงเรียนและเพื่อเด็ก ดังนั้นการนิเทศภายในควรจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาต่างๆ ครูอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความสามารถและเป็นที่ยอมรับของครูอาจารย์ส่วนใหญ่ในโรงเรียน โดยมีศึกษานิเทศก์เป็นที่ปรึกษา คอยให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำ ตามการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักการศึกษา (2538: 20)

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประสบปัญหา เกี่ยวกับเอกสารทางวิชาการที่จัดไว้สำหรับบริการแก่ครูอาจารย์มีไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกาญจนา

โพธิวิชยานนท์ (2537: 124) ที่พบว่า โรงเรียนที่ปฏิบัติงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือมีแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมของครูไม่เพียงพอ

6. ด้านการวัดผล ประเมินผล และงานทะเบียนนักเรียน

ด้านการวัดผลและประเมินผล จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ โดยกำหนดจุดประสงค์ของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร มีการกำหนดเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับให้ครูอาจารย์เป็นแนวปฏิบัติในทางเดียวกัน มีการจัดเอกสารคู่มือ ระเบียบการวัดผลและประเมินผลให้ศึกษาอย่างเพียงพอ และมีการติดตามประเมินผลการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของครูอาจารย์ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2535: 14-25) เกี่ยวกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) สรุปได้ว่า จุดประสงค์ของการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ และเพื่อตัดสินผลการเรียน และได้กำหนดให้สถานศึกษาประเมินผลการเรียนรู้โดยได้รับความเห็นชอบจากกลุ่มโรงเรียนในเรื่องเกณฑ์ และแนวดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้โดยให้กลุ่มโรงเรียนประชุมตกลงร่วมกันในเรื่องหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ไว้ก่อนแล้วจึงจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมทั้งประกาศให้สถานศึกษาภายในกลุ่มทราบและถือเป็นแนวปฏิบัติ คือให้กลุ่มโรงเรียนกำหนดอัตราส่วนคะแนนระหว่างภาคเรียนกับปลายภาคของแต่ละวิชา จัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา เลือกและกำหนดจุดประสงค์หรือจุดประสงค์ปลายทางเพื่อวัดผลกลางภาคเรียน และวัดผลปลายภาคเรียน ดังนั้นแต่ละกลุ่มโรงเรียนจึงกำหนดไว้ไม่เหมือนกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีการติดตามประเมินผลการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของครูอาจารย์เพื่อให้เข้าใจถูกต้องตรงกัน

งานทะเบียนนักเรียน จากผลการวิจัยพบว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบโดยเฉพาะดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 221-222) กล่าวว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายทะเบียนในสถานศึกษานั้น สถานศึกษาควรมีเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะที่ปฏิบัติงานในด้านนี้ เพราะงานของฝ่ายทะเบียนเป็นงานที่ให้บริการด้านวิชาการแก่นักเรียนและในด้านการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร ฉะนั้นผู้บริหารการศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้รับผิดชอบงานฝ่ายทะเบียนนักเรียนได้เข้ารับการอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่กลุ่มโรงเรียน

ดำเนินการจัดตามการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา (สำนักงานการศึกษา,
2538: 20)

7. ด้านการประเมินผลงานวิชาการ

ด้านการประเมินผลงานวิชาการ จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการประเมินผลงานวิชาการ โดยกำหนดเป็นนโยบายและแผนปฏิบัติงานให้เป็นสายลักษณะองค์กร ตลอดจนมอบหมายให้ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูอาจารย์ มีหน้าที่ติดตามประเมินผลงานวิชาการพร้อมนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา (2519: 291-292) ได้เสนอแนะหลักการประเมินผลงานวิชาการ พอสรุปได้ว่า การประเมินผลงานวิชาการที่ดีนั้น ผู้ประเมินต้องยึดจุดมุ่งหมายของงานและข้อมูลพื้นฐานเป็นเกณฑ์เพื่อจะได้เปรียบเทียบความก้าวหน้าของงานและหลังจากการประเมินผลต้องนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้เป็นแนวปรับปรุงแก้ไขงานให้ดียิ่งๆ ขึ้นต่อไปและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประภาศ เช่นกลาง (2525: 150) กล่าวว่า ในกาปฏิบัติงานตามโครงการนั้นสิ่งที่ขาดไม่ได้ คือการประเมินผลในการปฏิบัติงานวิชาการ ซึ่งผู้บริหารและครูควรจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในงานที่จะประเมินพอสมควร โดยเฉพาะผู้บริหารจะมีความรู้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับงานที่จะต้องประเมิน และสามารถถ่ายทอดให้ความรู้ครูอาจารย์ได้มีความรู้ความเข้าใจวิธีการประเมินผลงานวิชาการได้เพื่อให้งานวิชาการได้บรรลุตามเป้าหมาย

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประสบปัญหา ไม่สามารถวิเคราะห์ผลการประเมินผลงานวิชาการและนำผลมาปรับปรุงงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชัยเนตร ไวยคดี (2538: 233) พบว่าด้านการประเมินผลงานวิชาการ มีปัญหา ขาดแนวปฏิบัติในด้านการประเมินผลงานวิชาการ เพราะขาดแผนการดำเนินการประเมินผลงานวิชาการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานพอสรุปได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการศึกษา

1. จากข้อค้นพบ พบว่า โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ในการปฏิบัติงานวิชาการ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การสอนซ่อมเสริม การวัดผล ประเมินผลและงานทะเบียนนักเรียน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าทางสำนักงานการศึกษา ควรวางแผน จัดการอบรม สัมมนา และประชุมเชิงปฏิบัติการใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และจัดการอบรม สัมมนา และประชุมเชิงปฏิบัติการให้แก่โรงเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้น พื้นฐานและควรมีการติดตามผลการดำเนินงานดังกล่าว
2. จากข้อค้นพบ พบว่า โรงเรียนขาดงบประมาณ สนับสนุนในด้านการปฏิบัติ ตามแผนงาน การจัดหาเอกสารหลักสูตร สื่อการสอนและการจัดหาหนังสือ เอกสาร วารสาร สำหรับห้องสมุด และห้องสมุดมีสภาพไม่เหมาะต่อการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ทางสำนักงานการศึกษา ควรวางแผนการใช้งบประมาณให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเพิ่มงบประมาณจากปัญหาที่เกิดขึ้นประกอบด้วย
3. สำนักงานการศึกษาควรมีการติดตามประเมินผล พร้อมให้การช่วยเหลือเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

1. จากข้อค้นพบ พบว่า โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ในการปฏิบัติงานวิชาการ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การสอนซ่อมเสริม การวัดผล ประเมินผลและงานทะเบียนนักเรียน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า บริหารโรงเรียนควรประสานงาน กับทางสำนักงานการศึกษา เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการอบรม สัมมนาและ ประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างทั่วถึง
2. จากข้อค้นพบ พบว่า โรงเรียนขาดงบประมาณ สนับสนุนในด้านการปฏิบัติ ตามแผนงาน การจัดหาเอกสารหลักสูตร สื่อการสอนและการจัดหาหนังสือ เอกสาร วารสาร สำหรับห้องสมุด และห้องสมุดมีสภาพไม่เหมาะต่อการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า

ผู้บริหารโรงเรียนควรประสานงานกับทางสำนักการศึกษาเพื่อขอความช่วยเหลือ และขอความช่วยเหลือ อนุเคราะห์ จากหน่วยงานเอกชน มูลนิธิต่างๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. จากข้อค้นพบ พบว่า โรงเรียนชาตบุคลการที่มีความรู้ ความเข้าใจในการวัดผล ประเมินผลการเรียน ตลอดจนการวิเคราะห์หรือสอบ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบใหม่ในการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลการเรียน และการสร้างข้อสอบในโรงเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. จากข้อค้นพบ ข้อมูลจากแบบสอบถามมีขีดจำกัดไม่สามารถให้รายละเอียดในทุกส่วน ฉะนั้นควรมีการศึกษาวิจัย การบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในเชิงคุณภาพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย